

mennar licenspengar?

...men tá Jørn Astrup vitjar sjónvarpinum eru sjónvarpsfólkini smílandi og hugtikin av honum, heldur Simun Absalonsen

einum møguligum good-will. Men kontekstin leggur KVF ikki í, tí tað kann jú spilla »ta góðu søguna«.

Telvingin er nú í gongd. Eik sigur 477 mió, meðan Taks sigur 0. Sum eygleiðari haldi eg, at báðir partar hava flutt tveir skilagóðar leikir. Eik verjir síni sjónarmið og egináhuga, og Taks verjir áhugamálini hjá landskassanum.

Sjálvmál

Men nú eigur Eik næsta leikin. So hendi tað løgna, sum mangur við mær og kanska Taks eisini hevur undrast á. Eik letur ætlanarskrivið frá Taks vera seinasta orðið og velur ikki at gera meira við málið. Avgerðin frá Taks, um null-goodwill, fær tí skattligan rættarvirknað, og málið er endað. Eik rindar tískil eina skattarokning uppá 37 mió. kr. og missir samstundis rætt til ein framtíðarfrádrátt. Eitt framhald av telvingini hevði, um ikki semja fekst, farið víðari sum kærúmál og síðani til dóm-

stólarnar. Hvat úrslitið tá hevði verið er og verður ein hypotetiskur spurningur. Men málið endaði við eini fyrisitingarligari avgerð, sum skattaborgarin (Eik) valdi ikki at kæra víðari.

Tann stóri spurningurin fyri okkum uttan fyri síðulinjuna er: Hví gavst Eik við

will áseting, og hesar ásetingar kundi Eik brúkt. Avlop bankans seinastu árinu og vinningsevni bankans eru eisini viðkomandi, tá metast skal um good-will. Og partabrævasølan (70% av Eik partabrøvum) í 2011, sum Taks brúkar sum grundgeving fyri null-

kærustovnin, dómstólin o.o. um, at tað er ikki virðisleys fyri ein banka, á sjálvum stovningardegnum, at fáa 40% av Føroya fólkum sum kunda. Ein slíkur kundahópur uppfyllir øll skattateknisk krøv fyri at vera umfatað av good-will hugtakinum. Ein vælkend definitión av eini

Tá Súni ella Eyðun hava vitjað sjónvarpsstovuna minnir pallurin mest um ein krígsrætt. Men tá Astrup vitjar, er seancan ein heilt onnur. Nú eru sjónvarpsfólkini sera blíð, smílandi og hugtikin av Astrup

telvingini? Hví ikki fakliga grundgeva fyri einum good-will-frádrátti upp á heilt ella lutvísan part av 477 mió? Tað skortaði avgjört ikki upp á grundgevingar. Taks hevur fyri fleiri árum síðani gjørt leiðreglur fyri good-

goodwill, minti nógv um tað, sum fakfólk kalla »fire sale«. Henda sølan hevði ikki nógv við vanliga marknaðarmekanismu at gera, tí tað eru ikki mong í Føroyum, ið hava ráð at keypa ein banka fyri ½-1 milliard kr., og Figgjarligt Støðufesti leitaði í Føroyum eftir einum keypara til bankan. Eik hevði sera góð kort í hondini at grundgeva eitt rímligt good-will og kundi avgjört givið Taks mótsæl.

Og tað átti ikki at verið trupult hjá Eik at sannført Taks,

roknskaparligari ogn (good-will) er: Ressourcer, hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden.

Tann einfalda próvbyrða sum Eik skal lyfta er at sannføra Taks, kærustovn, o. o. um, at tað er ein figgjarligur fyrimunur hjá eini forrætning at hava ein stóran kundaskara. Tað átti ikki at verið trupult at ført prógv fyri nøkrum, sum ikki bert roknskaparkøn, men eisini leikfólk, munnu meta sum púra sjálvsagt.

Men Eik valdi at sleppa eini góðari sak, og harvið skeyt bankin seg sjálvan í fótin. Orsøkina til sjálvmálið hjá Eik kennir eingin uttan

bankin sjálvur. Men eg kann ímynda mær, at bankin var vorðin so troystur av allari miðlaðsingini, at hann nú vildi hava frið um málið. Og Eik hevur helst hildið seg kunnað góðið seg til henda friðin. Men tað er ikki alt, ið kann keypast fyri pening. Og her hevur bankin verið bæði góðvarin og bláoygdur. Um Eik metti, at hann kundi keypa seg til positiva umrøðu við at leggja 37 mió í landskassan og sleppa rættarkravinum um good-will frádrátt, so mistók bankin seg stórliga.

Sum takk fyri sína »vælvild« fekk bankin ringast hugsandi reklamu og slapp enntá at betala eina tví-sifraða milliónaupphædd fyri ta útspilling, ið bankin sjálvur bað um. Eik kriminaliseraði seg sjálvan og legði seg flatan. KVF nýtti hetta høvið at trampa á Eik. Bankin hevur hervið helst framt størsta PR sjálvmál í føroyskari vinnulívssøgu. Tað hevði neyvan blivið nøkur lögfrøðilig kanning og enn minni nakað politimál, um bankin hevði valt at »telvað víðari« við sínum rættarkravi um good-will áseting. Men Eik liggur nú sum hann hevur reitt. Óteljandi ferðir hevur kringvarpið endurtikið, at Eik royndi at fáa frádrátt fyri nakað, sum bankin ongantið hevði rætt til. Men veruleikin er ein annar, og veruleikin broytist ikki, uttan mun til, hvussu ofta tey ósonnu tíðindini verða endurtikin.

Hvør snýtti hvønn?

Tað er greið ábending um, at Eik hevði rættarkrav upp á ein munandi good-will frádrátt av neyvt ókendari stódd, men bankin lat sjálvboðin henda rætt frá sær í fyrisitingarligu telvingini við Taks. Hvussu stórir frádrátturin hevði verið er óvist, men út frá teimum úrslitum, bankin hevur havt og teimum leiðreglum, ið TAKS hevur ásett, hevði good-will virðið neyvan verið lægri enn 300 mió kr. Men tá øsing kemur í eitt mál, so hvørur vanligt vit og skil, og so vendist ikki aftur.

Sum eygleiðari dugi eg als ikki at síggja, at tað er Eik sum hevur roynt at snýtt landskassan. Tað er helst rættari at siga, at tað bleiv landskassin, sum loksins

»snýtti« Eik. Mín fatan av hesum máli er sostatt beint øvugt av tí mynd, sum KVF hevur givið Føroya fólk. Nú ljóðar, at stóða skal takast til, um Eik skal hava bót fyri at hava snýtt seg sjálvan, og um KVF skal hava journalistiska virðisløn fyri sín óvanliga subjektiva leiklut í hesum máli. Skattamálið tykist at hava flutt seg yvir í tað absurda og komiska.

Tvær pallmyndir

Onkuntið hava fyrrverandi Eik bossarnir Jørn Astrup Hansen og Súni Schwartz verið gestir í sjónvarpsstovuni. Viðferðin av hesum monnum og samanbering av hesum samrøðum minnir ikki sørt um journalistikkini hjá litríku tabloidpressuni við ávikavist hugnapráti og avhoyringum. Og her haldi eg, at okkara public service stovnur ger sær fyri skommum. Tá Súni (ella Eyðun Mørkøre) hevur vitjað sjónvarpsstovuna, minnir pallurin mest um ein krígsrætt – eitt slag av 3. grads avhoyringum. Men tá Astrup vitjar, er seancan ein heilt onnur. Nú eru sjónvarpsfólkini sera blíð, smílandi og hugtikin av Astrup. Her er eingin avhoyring, eingin avbróting, ikki einasti kritiskur spurningur, men bert bleytir leiðandi spurningar og rósandi viðmerkingar til gestin.

Viðmerkingar, sum skulu staðfesta ta mynd, sum tann »óhefti« KVF stovnurin hevur avgjört, skal vera tann einasti og endaligi »sannleikin« í hesum máli. Hetta »public service« kommersið fyri opnum skermi er ein undirmetan av øllum sjálvstøðugt hugsandi føroyingum - ein fordummilsisprosess fyri almennar licenspengar.

Eg havi trupult við at síggja, at Eik ella TAKS fyrisitingin hava forbrotið seg í hesum máli. Einasti aktørur sum, eftir míni metan, heilt greitt fremur lógarbrot er KVF. Stovnurin tykist at hava gloymt, at § 10 stk. 1 í kringvarpslógini - skyldan at veita sakliga og óhefta upplýsing - framvegis er í gildi.

